

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО
ПРОГРАМА ЗА РЕФОРМА НА СРЕДНОТО СТРУЧНО
ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

НАСТАВНА ПРОГРАМА ПО

ПРАКТИЧНА НАСТАВА

ИЗБОРНА ПРОГРАМА

за III година

МАШИНСКА СТРУКА

машинско-енергетски техничар

Скопје, мај 2001 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ПРАКТИЧНА НАСТАВА

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: Машинско-енергетски техничар

1.2.2. Струка: Машинска

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Изборна настава

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Трета година

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 2 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 72 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6. Изборен предмет во функција на завршен испит

2. ЦАЛИ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Целите на наставниот предмет се ученикот да :

- го познава греењето и климатизацијата;
- може самостојно да користи технолошка документација;
- може да пресметува системи за котно греење ;
- пресметува елементи за хидрофорски систем ;
- врши пресметки на компресорска станица;
- се оспособува за тимска работа.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

Знаењата што се потребни за постигнување на целите од изборната програма од практична настава учениците ги имаат стекнато од наставните предмети **хидропневматска техника, термотехника, мерења во енергетиката и практична настава.**

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структурирање на содржините за учење

Тематски целини	Број на часови	Конкретни цели <i>Ученикот:</i>	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1. ПРЕСМЕТКА И ИЗБОР НА СИСТЕМИ ЗА ГРЕЕЊЕ	36	Пресметува количество топлина за загревање на една просторија, кат или објект при познати надворешни и внатрешни проектни температури; - ја пресметува цевната мрежа при гравитационо греење ; - врши избор на стандардни елементи за греење; - пресметува пумпно греење и пресметка на мрежниот цевен систем; - врши избор на стандардни елементи и избор на сончев систем за греење.	Се наведуваат услови за пресметка и избор на систем за греење во зависност од климатските услови и објектите. Се изработува проектна задача за пресметка на катно греење со зададени параметри. Се пресметува, се врши избор по таблици , проспекти на производители и сл.	Термотехника Практична настава Хидропневматска техника и Мерење во енергетиката
2. ПРЕСМЕТКА И ИЗБОР НА ХИДРОФОРСКИ СИСТЕМИ	36	- ги познава хидрофорските системи - врши избор на елементи и арматурата на хидрофорските системи ; - избира стандардни елементи за хидрофорски системи ; - изработува проектна задача со пресметка на хидрофорски систем.	Се објаснува и задава проблем од хидрофорски системи, се избират стандардни елементи од хидрофорски системи, се води насочена дискусија	Хидропневматска техника Мерење во енергетиката

4.2. Наставни методи и активности на учење

Според зацртаните цели на изборниот наставен предмет **практична настава**, се применуваат следниве наставни методи : фронтална демонстрација, индивидуална работа, тимска работа, решавање на нови проблеми, решавање на стари проблеми, учење преку сопственото откривање .

Активностите на ученикот се искажуваат на следниов начин со: набљудување, слушање, прибележување, скицирање, работење индивидуално или во група, решавање проблеми, читање инструкции и дискутирање за проблемите.

Активностите на наставникот се искажуваат со: зборување, демонстрирање, дискусии, организирање на индивидуална и тимска работа на учениците, организира посета на погони во локалната средина и пошироко каде што има можности за безбедно изведување на дел од практичната настава.

4.3. Организација и реализација на практичната настава

Воспитнообразовната работа за изборниот наставен предмет **практична настава**, се изведува во специјализирана училница или кабинет опремен со наставни средства и помагала според Нормативот за опрема во машинската струка, во енергани, топлани, ладилници, стабилни и мобилни. За поуспешна реализација на целите од Наставната програма, пожелно е учениците да се делат во групи, а групата да не е поголема од 15 ученици.

4.4. Наставни средства и помагала

За ефикасна реализација на програмските цели по **практичната настава**, потребно е да се користи: графоскоп или датаскоп, шеми, проспекти, инструкции од веќе изведени објекти во регионот и Интернет и сл.

Литература за наставниците можат да бидат учебници кои ја обработуваат наведената проблематика, тахнички инструкции од производители на разни постројќи шеми и инструкции од изведени објекти во регионот.

Доколку нема соодветна литература за учениците, наставникот изготвува наставен материјал .

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГНУВАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигнувањата на учениците е перманентен процес кој се реализира преку следење, на активностите на учениците во текот на дискусиите во решавањето на одредени проблеми, почитување на инструкциите за работа при експлоатација и одржување, нивната точноста, исполнителност на работните задачи, односот кон средствата за работа, како и оспособеноста за тимско решавање на одредени проблеми. Доколку ученикот не постигне резултати во реализирањето на целите кои произлегуваат од Наставната програма, се постапува согласно со законската регулатива .

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по изборниот наставниот предмет **практична настава**, треба да ги поседува следниве персонални, професионални и педагошки карактеристики: да е физички и психички здрав, да го познава македонскиот јазик и кирилското писмо, да е комуникативен и отворен за соработка, да има соодветно професионално образование, со работно искуство, да ја сака педагошката работа, да е добар организатор, креативен и подготвен за иновации во воспитнообразовната работа .

6.2. Стандард за наставен кадар

Завршени студии по машинство VII-1 со здобиена педагошко - психолошка и методска подготовка и положен стручен испит.

6.3. Стандард за простор на наставниот предмет

Воспитнообразовната работа по овој предмет, се реализира во специјализирана училница или кабинет опремени според Нормативот за опрема со нагледни средства и помагала, училишни работилници и претпријатија од машинско-енергетска дејност .

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка : мај 2001 година

7.2. Состав на работната група:

1. Виолета Грујевска, советник, раководител, Биро за развој на образованието- Скопје
2. Благој Трајков дип. маш. инж., член, ДСЕМУ „Горѓи Наумов” - Битола
3. Слободан Џартовски, дип. маш. инж., член, “ 8-ми Септември” - Скопје
4. Петар Јанев, дип. маш. инж, член, „8-ми Септември” - Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување : 1.9.2001

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Изборната наставна програма по *практична настава*, ја одобри (донесе) : министерот за образоавние и наука со решение бр. 11 – 3009/1 од 03.07.2001 година.